

יום ראשון 7 באפריל 2024

לכבוד,

היחידה לתלונות הציבור, מחוז חוף

tlnt.zbr.hof@police.gov.il

שלום רב,

הנדון: פניה בעקבות חלוקת "עלוני הסברה" למפגינים בהפגנות כנגד מדיניות הממשלה

- ביום 6.4.24, מוצאי שבת, תוכננה כמדי שבוע הפגנה בקיסריה כנגד מדיניות הממשלה, הקוראת לראש הממשלה להתפטר ולהקדמת הבחירות.
- טרם תחילת ההפגנה, המשטרה חילקה למפגינים "עלוני הסברה", המצטטים סעיפי חקיקה מחוק העונשין, התשל"ז-1977,¹ שעניינם עבירות מחאה שניסוחן עמום ומקורן בחקיקה המנדטורית.
- באותם עלונים צוטטו עבירת "התקהלות אסורה" הקבועה בסעיף 151 בחוק העונשין שזו לשונה:

"151. שלושה אנשים לפחות שנתקהלו לשם עבירה, או שנתקהלו למטרה משותפת, ואפילו כשרה, ומתנהגים באופן הנותן לאנשים שבסביבה יסוד סביר לחשוש שהמתקהלים יעשו מעשה שיפר את השלום, או שבעצם התקהלותם יעוררו אנשים אחרים, ללא צורך וללא עילה מספקת, להפר את השלום, הרי זו התקהלות אסורה, והמשתתף בהתקהלות אסורה, דינו - מאסר שנה אחת."

וכן עבירת ה"התפרעות" הקבועה בסעיף 152 בחוק העונשין שזו לשונה:

"152. התקהלות אסורה, שהתחילו לבצע בה את מטרתה בהפרת השלום שיש בה כדי להטיל אימה על הציבור, הרי זו התפרעות, והמשתתף בהתפרעות, דינו - מאסר שנתיים."

- בדוח של מכון זולת "התשתית החוקית לדיכוי מחאה והפגנות בישראל" שכתב עו"ד איתי מק צוין כי מדובר בעבירות שהאפשרות לאכיפתן הוגבלה וצומצמה בפסיקה.² כך למשל קבע השופט עידו דרויאן לגבי העבירה בסעיף 151 של התקהלות אסורה בהפגנה של הפלג הצפוני של התנועה האסלאמית נגד המלחמה שהתנהלה באותה תקופה בעזה:

"מדובר בסעיף עבירה ארכאי, שאף אם נחוץ הוא, הרי הפעלתו באורח לא זהיר עלולה להוביל לתוצאות דרקוניות, המחבלות בתשתית הדמוקרטית של חיי הציבור בישראל. קל מאוד להפוך סעיף זה למכשיר דיכוי של הציבור, בין אם רוב ובין אם

¹ חוק העונשין, תשל"ז-1977.

² איתי מק, [התשתית החוקית לדיכוי מחאה והפגנות בישראל](#), מכון זולת (26.3.24).

- מיעוט, ביד השלטון – וניתן להניח, שזו אכן היתה מטרתם של מנסחי הסעיף במקורו, פקידים קולוניאליים ואנשי צבא בשירות האימפריה הבריטית".³
5. למרות ביקורת חוזרת של בתי המשפט, המשטרה ממשיכה לאכוף עבירות אלה באופן שרירותי, בררני ופוליטי, תוך גרימת פגיעה קשה באמון הציבור ברשויות אכיפת החוק. מאז חקיקת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, זוכו עד כה לפחות כמה עשרות מפגינים, או שבוטלו כתבי האישום נגדם בגין חשד לביצוע עבירות אלה, ועצורים רבים שוחררו בבתי המשפט ללא תנאים מגבילים או בתנאים מקלים מאלה שהמשטרה ביקשה.
6. הפצתם של "עלוני ההסברה" מהווה צעד תקדימי ומסוכן, שכל מטרתו להטיל אימה על המפגינים שומרי החוק, ולמנוע מהם לממש את זכותם הדמוקרטית להפגין, תוך איום המשטרה לעשות שימוש בעבירות פליליות ארכאיות הקבועות בחוק העונשין.
7. במקום שהמשטרה תעסוק בהגנה על המפגינים מפני אלימות, בדומה למקרים כפי שהתרחשו בהפגנה שנערכה אתמול בתל אביב, אשר במהלכה נדרסו כחמישה מפגינים,⁴ זו נוקטת בטקטיקות של הפחדה כנגד המפגינים, ועסוקה במניעת עבירות עמומות מהתקופה המנדטורית של "טעם ריח", כגון התקהלות בלתי חוקית, התפרעות או הפרעת הסדר והשלום.
8. פעולת המשטרה כאמור הינה בגדר העברת מידע חלקי ומטעה, שנראה כי כל כולו נועד לפגוע בזכות המחאה של הציבור, בניגוד לחוק ולחובתה של משטרת ישראל.
9. נבקש לקבל מידע לגבי מי ניסח את המסמך ומי נתן הוראה לחלקו, וכן לאסור על המשך חלוקתם של עלונים מסוג זה בעתיד.
10. נודה להתייחסותכם ללא דיחוי.

בכבוד רב,

עינת עובדיה

מנכ"לית מכון זולת

טל הלל, עו"ד

מכון זולת

³ ת"פ (ת"א) 1152-09 מדינת ישראל מדור תביעות פלילי ת"א נ' גורג גנטוס (פורסם ב**נבו**, 26.2.2013).
⁴ מאיר תורג'מן, יעל צ'כנובר ואדם קוטב, **נהג דרס 5 מפגינים, רבבות קראו לבחירות ושחרור החטופים: "אלעד, סליחה"**, Ynet (7.4.2024).